

Briuselis, 2025 07 01
COM(2025) 346 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**dėl esamos padėties, rengiantis visapusiškai įgyvendinti VIS
reglamentą, kaip nustatyta Reglamento (ES) 2021/1134 11 straipsnio 3 dalyje**

Santrauka

Reglamento (ES) 2021/1134¹, kuriuo iš dalies keičiamas, *inter alia*, 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 767/2008 dėl Vizų informacinės sistemos (VIS) ir apsikeitimo duomenimis apie trumpalaikes vizas tarp valstybių narių (VIS reglamentas)², 11 straipsnio 3 dalyje reikalaujama, kad Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai kasmet teiktų **ataskaitą** dėl esamos padėties rengiantis visapusiškai įgyvendinti reglamentą. Tai yra **trečioji Komisijos ataskaita**.

Naujos migracijos, sienų ir saugumo IT struktūros įgyvendinimas yra kertinis akmuo kuriant vieną iš moderniausių sienų valdymo sistemų pasaulyje. Vizų informacinė sistema (toliau – VIS) yra neatsiejama šios struktūros dalis. Siekdamos, kad ši struktūra būtų visiškai ir laiku įgyvendinta, ES valstybės narės ir Šengeno asocijuotosios šalys, ES agentūros ir Komisija turėtų veikti kartu. Svarbu, kad kiekviena iš jų įsipareigotų užtikrinti, kad sistema galėtų pradėti veikti vienu metu ir taip būtų galima išvengti tolesnio vėlavimo ir didesnių išlaidų.

Apskritai peržiūrėta VIS įgyvendinama sėkmingai. 2021 m. liepos 7 d. priėmus Reglamentą (ES) 2021/1134, Komisija nedelsdama pradėjo diskusijas atitinkamuose komitetuose ir ekspertų grupėse dėl 12 **įgyvendinimo ir deleguotųjų aktų**, reikalingų naujoms peržiūrėtos VIS funkcijoms plėtoti. Darbas tęsėsi 2024 m.; šiuo metu 12 įgyvendinimo ir deleguotųjų aktų yra pasiekę įvairius priėmimo procedūros etapus. Septyni aktai buvo priimti, o penkis aktus rengia Komisija.

¹2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1134, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 767/2008, (EB) Nr. 810/2009, (ES) 2016/399, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1860, (ES) 2018/1861, (ES) 2019/817 ir (ES) 2019/1896 ir panaikinami Tarybos sprendimai 2004/512/EB ir 2008/633/TVR siekiant reformuoti Vizų informacinę sistemą (OL L 248, 2021 7 13, p. 11–87, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1134/2021-07-13>).

²2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 767/2008 dėl Vizų informacinės sistemos (VIS) ir apsikeitimo duomenimis apie trumpalaikes vizas tarp valstybių narių (VIS reglamentas) (OL L 218, 2008 8 13, p. 60, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/767/2023-12-27>).

1. Įvadas

VIS sukurta Tarybos sprendimu 2004/512/EB³, kad valstybės narės galėtų keistis vizų duomenimis. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 767/2008 (toliau – VIS reglamentas)⁴ nustatyti:

- VIS tikslas bei funkcijos ir susiję įsipareigojimai;
- apskaitimo trumpalaikių vizų duomenimis tarp valstybių narių sąlygos ir procedūros, siekiant palengvinti prašymų išduoti trumpalaikes vizas nagrinėjimą ir susijusių sprendimų priėmimą.

VIS pradėjo veikti 2011 m. spalio 11 d. ir nuo 2011 m. spalio mėn. iki 2016 m. vasario mėn. buvo palaipsniui įdiegta visų valstybių narių konsulatuose.

VIS paskirtis – gerinti bendros vizų politikos įgyvendinimą, konsulinį bendradarbiavimą ir centrinių vizų institucijų tarpusavio konsultavimąsi, sudarant palankesnes sąlygas valstybėms narėms keistis duomenimis apie prašymus išduoti vizas ir dėl jų priimtus sprendimus. VIS, *inter alia*, siekiama:

- supaprastinti prašymų išduoti vizą nagrinėjimo tvarką;
- užkirsti kelią palankiausių vizų išdavimo sąlygų paieškai;
- padėti kovoti su tapatybės klastojimu;
- padėti nustatyti bet kurio asmens, kuris neatitinka ar nebeatitinka atvykimo, buvimo arba gyvenimo valstybių narių teritorijoje sąlygų, tapatybę;
- palengvinti valstybės narės, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 604/2013 atsakingos už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymą⁵.

2021 m. rugpjūčio 2 d. įsigaliojo Reglamentas (ES) 2021/1134 (toliau – peržiūrėtas VIS reglamentas), kuriuo iš dalies keičiamas, *inter alia*, VIS reglamentas. Peržiūrėtoje VIS vizas išduodančios institucijos ras svarbios informacijos apie prašymą išduoti trumpalaikes Šengeno vizas pateikusius asmenis, o sienos apsaugos pareigūnai galės nustatyti, kurie keliautojai gali kelti pavojų saugumui. Naujosiomis taisyklėmis taip pat išplečiama VIS taikymo sritis, visų pirma į ją įtraukiant prašymą išduoti ilgalaikę vizą pateikiančius asmenis ir ilgalaikių vizų bei leidimų gyventi turėtojus, visapusiškai laikantis duomenų apsaugos teisės aktų. Taip bus užtikrinta, kad atitinkamos institucijos prireikus turėtų reikiamą informaciją. Pagal naujas taisykles bus galima nuodugniau tikrinti prašymą išduoti trumpalaikes vizas, ilgalaikes vizas ir leidimus gyventi pateikiančius asmenis, valstybėms narėms tinkamiau keistis informacija apie tokių dokumentų turėtojus ir užtikrinti visapusišką sąveikumą su kitomis ES informacinėmis sistemomis.

³2004 m. birželio 8 d. Tarybos sprendimas 2004/512/EB dėl Vizų informacinės sistemos (VIS) sukūrimo (OL L 213, 2004 6 15, p. 5, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2004/512/2019-06-11>).

⁴2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 767/2008 dėl Vizų informacinės sistemos (VIS) ir apskaitimo duomenimis apie trumpalaikes vizas tarp valstybių narių (VIS reglamentas) (OL L 218, 2008 8 13, p. 60, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/767/2023-12-27>).

⁵2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013 6 29, p. 31, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/604/oj>).

Pagal Reglamento (ES) 2021/1134 11 straipsnio 1 dalį, Komisija priima sprendimą, kuriuo nustatoma peržiūrėtos VIS veikimo pradžios data. Tame straipsnyje taip pat nustatytos sąlygos, kurios turi būti įgyvendintos, kad būtų galima priimti šį sprendimą. Šios sąlygos yra tokios:

- turi būti priimti šioje ataskaitoje nurodyti būtini įgyvendinimo ir deleguotieji aktai;
- Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (eu-LISA) turi būti pranešusi Komisijai, kad visa bandymų veikla sėkmingai užbaigta, ir
- valstybės narės turi būti informavusios Komisiją, kad jos ėmėsi būtinų techninių ir teisinių priemonių.

VIS bus Europos Parlamento ir Tarybos reglamentais (ES) 2019/817⁶ ir (ES) 2019/818⁷ nustatytos bendros sąveikumo sistemos dalis. ES informacinių sistemų sąveikumo sistema⁸ buvo sukurta tam, kad šios sistemos ir jų duomenys papildytų vieni kitus siekiant bendro tikslo – pagerinti patikrinimų prie išorės sienų veiksmingumą ir efektyvumą. Tai padės užkirsti kelią neteisėtai imigracijai ir su ja kovoti, taip pat užtikrinti aukštą saugumo lygį ir pagerinti bendros vizų politikos įgyvendinimą. Šiuo tikslu techninis naujų VIS funkcijų ir procesų plėtojimas turėtų būti visapusiškai derinamas su kitų ES informacinių sistemų, kurios yra tos sistemos dalis, techniniu plėtojimu.

Reglamento (ES) 2021/1134 11 straipsnio 3 dalyje nustatytas reikalavimas Komisijai teikti Parlamentui ir Tarybai metines ataskaitas dėl pasirengimo visapusiškai įgyvendinti Reglamentą dabartinės padėties. Šis reikalavimas taikomas tol, kol Komisija priims sprendimą, kuriuo pagal to reglamento 11 straipsnio 1 dalį bus nustatyta VIS veikimo pradžios data. Ataskaitoje taip pat turėtų būti pateikiama išsami informacija apie patirtas išlaidas ir apie bet kokios rūšies riziką, kuri gali turėti įtakos bendroms išlaidoms.

Pirmoji Komisijos ataskaita dėl pasirengimo visapusiškai įgyvendinti VIS reglamentą dabartinės padėties buvo priimta 2023 m. vasario 9 d.⁹, antroji ataskaita – 2024 m. sausio 18 d.¹⁰ Kadangi antroji ataskaita apima laikotarpį iki jos parengimo 2023 m. lapkričio mėn., ši trečioji ataskaita apima laikotarpį nuo 2023 m. gruodžio mėn. iki jos parengimo 2024 m. lapkričio mėn.

⁶2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/817 dėl ES informacinių sistemų sienų ir vizų srityje sąveikumo sistemos sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 767/2008, (ES) 2016/399, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1726 ir (ES) 2018/1861 bei Tarybos sprendimai 2004/512/EB ir 2008/633/TVR (OL L 135, 2019 5 22, p. 27, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/817/2025-01-28>).

⁷2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/818 dėl ES informacinių sistemų policijos ir teismo bendradarbiavimo, prieglobsčio ir migracijos srityje sąveikumo sistemos sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2018/1726, (ES) 2018/1862 ir (ES) 2019/816 (OL L 135, 2019 5 22, p. 85, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/2025-01-28>).

⁸Atvykimo ir išvykimo sistema (AIS), Vizų informacinė sistema (VIS), Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema (ETIAS), sistema EURODAC, Šengeno informacinė sistema (SIS) ir Europos nuosprendžių registrų informacinė sistema trečiųjų šalių piliečiams (ECRIS-TCN).

⁹ COM(2023) 66 *final*.

¹⁰ COM(2024) 13 *final*.

2. VIS reglamento įgyvendinimo teisės aktai

Reglamentu (ES) 2021/1134 Komisijai nustatyta keletas įgaliojimų priimti įgyvendinimo ir deleguotuosius aktus, kurių kai kurie yra būtini, norint visapusiškai įgalinti eu-LISA pradėti kurti ir plėtoti naujas funkcijas, atsižvelgiant į bendrą IT sistemos struktūrą, ypač todėl, kad tam reikia apibrėžti technines specifikacijas. Kitų aktų reikia, siekiant nustatyti technines taisykles, kad atitinkamoms valstybių narių institucijoms ir ES agentūroms būtų lengviau naudotis VIS.

Nuo Reglamento (ES) 2021/1134 priėmimo 2021 m., Komisija surengė 22 komiteto ir 12 ekspertų grupių posėdžius dėl peržiūrėtos VIS, kad aptartų įgyvendinimo ir deleguotųjų aktų, reikalingų jai plėtoti, projektus.

12 įgyvendinimo ir deleguotųjų aktų yra pasiekę įvairius priėmimo procedūros etapus. Šeši įgyvendinimo aktai ir vienas deleguotasis aktas jau oficialiai priimti, o trys įgyvendinimo aktai ir du deleguotieji aktai rengiami priimti. Tai išsamiau parodyta toliau pateikiamoje lentelėje:

1 lentelė. Reikalingi įgyvendinimo ir deleguotieji aktai. Padėtis 2024 m. lapkričio mėn.

Reglamentas	Teisės akto rūšis	Priimta	Vyksta oficialus priėmimo procesas	Svarstoma komitete arba grupėje	Dar nepradėta
VIS	Deleguotasis	1		2	
	Įgyvendinimo	6		3	

2 lentelė. Reikalingi įgyvendinimo ir deleguotieji aktai. Padėtis 2024 m. lapkričio mėn.

	Teisinis pagrindas	Teisės akto rūšis	Padėtis
1	5a straipsnis	Įgyvendinimo	Priimta
2	6 straipsnio 5 dalis	Įgyvendinimo	Priimta
3	9 straipsnis	Deleguotasis	Priimta
4	9h ir 22b straipsniai	Deleguotasis	Vyksta darbas
5	9j straipsnio 2 dalis	Deleguotasis	Vyksta darbas
6	9j straipsnio 3 dalis	Įgyvendinimo	Vyksta darbas
7	29 ir 29a straipsniai	Įgyvendinimo	Priimta
8	45 straipsnio 1 dalis	Įgyvendinimo	Vyksta darbas
9	45 straipsnio 2 dalis	Įgyvendinimo	Vyksta darbas
10	45 straipsnio 3 dalis	Įgyvendinimo	Priimta
11	45c ir 45d straipsniai	Įgyvendinimo	Priimta
12	50 straipsnio 4 dalis	Įgyvendinimo	Priimta

3. Valstybių narių ir ES agentūrų vykdomo įgyvendinimo stebėseną

ES ir valstybių narių lygmeniu visuotinai pripažįstama, kaip svarbu laiku įgyvendinti peržiūrėtą VIS. Visi suinteresuotieji subjektai taip pat gerai supranta, kad VIS ir kitų ES informacinių

sistemų bei sąveikumo komponentų plėtojimas yra glaudžiai tarpusavyje susijęs. Kad peržiūrėtas VIS reglamentas būtų įgyvendintas visiškai ir laiku, Komisija jo įgyvendinimą stebi pasitelkdama įvairias priemones, įskaitant komiteto, ekspertų grupės ir patariamąsios grupės posėdžius, taip pat reguliarius susitikimus su ES agentūromis.

4. Išlaidos ir rizika

ES agentūrų išlaidos

Remiantis jų pateikta informacija, atitinkamos ES agentūros 2023 m. lapkričio mėn. – 2024 m. lapkričio mėn. laikotarpiu patyrė toliau nurodytas išlaidas, susijusias su peržiūrėtos VIS įgyvendinimu:

- eu-LISA bendros įgyvendinimo išlaidos sudarė 12,7 mln. EUR;
- Europolo konsultavimo ir programinės įrangos išlaidos sudarė 0,6 mln. EUR;
- Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra nepatyrė jokių išlaidų.

eu-LISA papildomos išlaidos

Įgyvendinant peržiūrėtą VIS, tolesniuose projekto etapuose buvo nustatyti nauji poreikiai, dėl kurių eu-LISA turėjo prašyti rangovų atlikti tam tikrus su peržiūrėta VIS susijusius pakeitimus. Dėl to atsirado nenumatytų išlaidų. Be to, šiuo metu galiojančiose Agentūros sudarytose sutartyse numatytos išlaidos, susijusios su projekto valdymu ir universalia veikla, kurios proporcingos sutarties trukmei. Todėl dėl pratęstų peržiūrėtos VIS įgyvendinimo tvarkaraščio terminų, kaip nurodyta šios ataskaitos skirsnyje „Peržiūrėtas VIS tvarkaraštis“, atsiranda papildomų išlaidų.

Valstybių narių išlaidos

Valstybių narių SVVP programose orientacinis asignavimas VIS sukūrimui, eksploatavimui ir priežiūrai, įskaitant jos sąveikumą su kitomis didelės apimties IT sistemomis, 2021–2027 m. laikotarpiui yra 103,4 mln. EUR (ES įnašas¹¹).

Remiantis valstybių narių valdžios institucijų atsiųstais programų įgyvendinimo duomenimis, ES įnašas atrinktiems veiksams (projektams, veiksams ar projektų grupei pagal atitinkamas programas) finansuoti yra 58,4 mln. EUR¹². Ši suma – tai įnašas valstybių narių valdžios institucijų įsipareigojimams dėl tų veiksmų finansuoti. Šis įnašas neatitinka jau patirtų išlaidų.

Peržiūrėtas VIS tvarkaraštis

Peržiūrėtai VIS įgyvendinti bendroje sąveikumo sistemoje ir pritaikyti sąveikai su kitomis IT sistemomis (pvz., atvykimo ir išvykimo sistema (AIS)) reikalingi įvairūs pakeitimai, dėl kurių kiekvieną kartą sukuriama nauja sistemos versija. Šios skirtingos VIS versijos turi būti diegiamos viena po kitos. Įvairių ES informacinių sistemų tarpusavio priklausomybė gali turėti

¹¹ Šaltinis – valstybių narių programos, išlaidos, suplanuotos pagal 2 konkretų tikslą „Bendra vizų politika“, intervencijos kodas 006. Didelės apimties IT sistema, Vizų informacinė sistema (VIS), 2024 m. lapkričio mėn.

¹² Šaltinis – valstybių narių pagal Reglamento (ES) 2021/1060 42 straipsnį atsiųsti duomenys, 2024 m. lapkričio 30 d.

įtakos kai kurių projekto dalių, skirtų naujai ES sienų, migracijos ir saugumo informacinių sistemų struktūrai įgyvendinti, vykdymo trukmei.

2023 m. kovo mėn. pradėjo veikti atnaujinta Šengeno informacinė sistema. 2023 m. spalio 19-20 d. Teisingumo ir vidaus reikalų taryba patvirtino patikslintą likusių sistemų tvarkaraštį. Remiantis šiomis gairėmis, AIS turėjo pradėti veikti 2024 m. rudenį, Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemos (ETIAS) – 2025 m. pavasarį, o peržiūrėta VIS, įskaitant sąveikumo architektūrą, – 2026 m. rudenį.

Pasibaigus šioje ataskaitoje nagrinėjamam laikotarpiui, atsižvelgiant į pavėlintą AIS veikimo pradžios datą, buvo peržiūrėtas sąveikumo architektūros diegimo tvarkaraštis, o tai turėjo poveikį peržiūrėtos VIS tvarkaraščiui. Visų pirma, 2025 m. kovo 5 d. Teisingumo ir vidaus reikalų taryba patvirtino peržiūrėtą tvarkaraštį, pagal kurį AIS turėtų palaipsniui pradėti veikti 2025 m. spalio mėn., ETIAS – paskutinį 2026 m. ketvirtį, o peržiūrėta VIS – 2027 m.

5. Išvada

Valstybės narės, Šengeno asocijuotosios šalys ir ES agentūros yra bendrai įsipareigojusios užtikrinti visapusišką peržiūrėtos VIS įgyvendinimą, taip pat tada, kai ji yra platesnės ES informacinių sistemų sąveikumo sistemos dalis.

Komisija toliau koordinuoja ir atidžiai stebi visų susijusių šalių pažangą, siekdama užtikrinti, kad peržiūrėta VIS būtų laiku prieinama.